

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชน ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

The Moral and Ethical Development with the Narrative of Dhammapada
Story to the Youth in Phutthamonthon District Nakhon Pathom Province

พระศรีรัชมงคลบัณฑิต¹, พระมหาชนบ สหายปญโญ^{2*},

พระมหาสมศักดิ์ ธมฺมโชติโก³, พระเจริญพงษ์ ธมฺมทีโป⁴

Phrasirachamongkolbhandit¹, Pramahakhanob Sahayapunyo^{2*},

Pramahasomsuk Dhammachotigo³, and Phrajaroenphong Dhammateepo⁴

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย¹⁻³,

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย⁴

Faculty of Philosophy and Religion Mahamakut Buddhist University¹⁻³,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University⁴

*Corresponding Author's Email: Khanob.khe@mbu.ac.th

Received: 02/02/2022, Revised: 26/02/2022, Accepted: 26/04/2022

DOI: 10.14456/jpv.2022.7

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชนในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เยาวชนขาดความอดทน ขาดความขยัน ขาดความเชื่อเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ขาดความเคารพต่อครู กฎ กติกาของสังคม ขาดความชวนช่วยในการทำความดี ขาดความรู้ทันในการเสพสื่อ 2) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ต้องได้รับความร่วมมือจาก (1) ครอบครัว โรงเรียน ในการสร้างจิตสำนึกปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน (2) สังคม ในการมีส่วนร่วมดูแลพฤติกรรมของเยาวชน (3) วัด โดยร่วมมือกับครอบครัว โรงเรียน และสังคมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน (4) เยาวชน ต้องมีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (5) สื่อต่าง ๆ ต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่ขัดต่อคุณธรรมจริยธรรมอันดีของเยาวชน

คำสำคัญ: 1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม, 2. นิทานธรรมบท, 3. เยาวชน

Abstract

The research purpose is 1) to analyze the problems regarding morality and ethics of the youth in Putthamonthon District, Nakhon Pathom Province, 2) To create a model for moral and ethical development by telling tales of Dhamapada to the youth.

This research has composed a mixed methodology with qualitative and quantitative research. The sample group was high school students in Kanchanaphisek Wittayalai School, among 30 persons. The research instruments were interview semi-structured questions and questionnaires.

The research results were as follows: 1) moral and ethical problems of young people found there lack patience, diligence, lack of faith in the law of karma like cause and effect of doing bad and good thinks. Mover, it found there was a lack of respect to teachers and social rules, lack of diligence in doing good, lack of knowledge in media consumption. 2) Moral and ethical development model found that cooperation from (1) families and schools were building awareness and instilling moral and ethics for youth, (2) society must be taking care of the behavior of youth, (3) Wat was having in collaboration with family, school and society in moral and ethical development among youth, (4) youth must be being ready to develop morals and ethical, and (5) the media was must presenting right information that is not contrary to the morals and ethics of the youth.

Keyword: 1. Moral and Ethical Development, 2. Dhammapada Story, 3. Youth

1. บทนำ

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยถูกแบ่งออกเป็นสังคมผู้สูงวัยหรือสูงอายุ สังคมของคนในวัยทำงาน สังคมของคนที่อยู่ในวัยที่ต้องศึกษาเล่าเรียนซึ่งสังคมประเภทนี้มีทั้งนิสิตนักศึกษา นักเรียนระดับ ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา รวมอยู่ด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีข้อ 4.3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนา ที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้ง กาย ใจสติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัยมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัย รักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด

ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา: 8)

นอกจากนั้นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อ 4.2 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วง การตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยสูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ ที่มี ศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และ ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า รวมถึงการพัฒนาและปรับทัศนคติให้คนทุกช่วงวัยที่เคย กระทำผิดได้กลับมา ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ปลุกฝัง ความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการ แก้ปัญหาที่ซับซ้อน รวมถึงทักษะ อาชีพที่สอดคล้องกับ ความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ ภายใต้งานที่เป็นพหุวัฒนธรรม (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา: 30)

เยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญมากในการพัฒนาประเทศชาติ ปัจจุบันนี้ เยาวชนไทยก็มี ปัญหามากมาย เช่น ปัญหาด้านการติดเกมส์ การเสพยาในทางที่ผิด ปัญหายาเสพติด และปัญหาที่สำคัญ ของเยาวชนไทยปัจจุบันอีกอย่าง ก็คือปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ขาดหิริ โอตตัปปะ ขาดขันติ ขาด ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ซึ่งแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2556 - 2565) ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การให้บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ สังคม มีมาตรการ ข้อที่ 1 พัฒนาการให้บริการวิชาการ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและ ประเทศ นั่นก็หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมในส่วนที่ขาดไปนั้นให้แก่เยาวชน และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนอาจ มีแนวทางหลายประการ แต่อีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนก็คือการ เล่านิทานธรรมบทซึ่งมีคติธรรมมากสามารถที่จะนำมาเล่าเพื่อเป็นตัวอย่างให้เยาวชนในจังหวัดนครปฐม ได้เกิดสติรู้จักการใช้สติปัญญากับเรื่องต่าง ๆ รู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ทำให้เกิดมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในตนเองมากขึ้น

ด้วยปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมที่อ่อนแอและขาดการพัฒนาดูแลเอาใจใส่ของเยาวชนใน จังหวัดนครปฐมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบท แก่เยาวชนในจังหวัดนครปฐม เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาลดและส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้าน คุณธรรม จริยธรรม แก่เยาวชนในจังหวัดนครปฐม ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชนในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
- 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research Method) โดยศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีอายุระหว่าง 14 - 18 ปี จากโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 60 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอายุระหว่าง 14-18 ปี โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบสุ่มตัวอย่าง โดยเป็นการเลือกแบบเจาะจง

3.2.3 ประชากรด้านครูฝ่ายปกครอง ประชากรด้านครูฝ่ายปกครอง ได้แก่ ครูฝ่ายปกครองจากโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 6 คน ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการเก็บข้อมูลในการวิจัย โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) มีคำถามประกอบด้วย

- 1) คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) คำถามนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรม
- 3) คำถามครูผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

3.3.2 เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

3.3.3 ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชน ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภออำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน ๓๐ ข้อ ในด้าน คุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้

1) คุณธรรม ด้านความอดทน 2) คุณธรรม ด้านความขยัน 3) คุณธรรม ด้านความมีเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น 4) คุณธรรม ด้านความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว 5) คุณธรรม ด้านความกตัญญูรู้คุณ 6) คุณธรรม ด้านความเคารพต่อครู/ภักดีกาของสังคม 7) จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ในการทำมาค้าขาย 8) จริยธรรม ด้านการรักษาตนที่เหมาะสมกับวัย 9) จริยธรรม ด้านการคบเพื่อน 10) จริยธรรม ด้านการรู้ทันในการเสพสื่อ

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

4	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1	คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพิ่มเติม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

3.4 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภออำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

2) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ โดยหาค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

3) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) (สิน พันธุ์พินิจ, 2547: 191) โดยได้ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.84

4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารชั้นปฐมภูมิ เกี่ยวกับแนวคิดด้านคุณธรรม และจริยธรรม ตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาท จากพระไตรปิฎก ตำรา เอกสารงานวิจัย และจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

3.5.2 ข้อมูลภาคสนาม

(1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดข้อมูลสำคัญในการวิจัยคือ นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยที่เป็นเยาวชน คือ มีอายุตั้งแต่ 14 ปี จนถึง 18 ปี จำนวน 60 คน ได้แก่ นักเรียนจาก โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้กำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับรูปแบบการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก ได้แก่ (1) การเล่านิทานธรรมบทที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน (2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) (3) การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาควบคู่กันไปด้วย และเพื่อความชัดเจนในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย ผู้วิจัยขออธิบายรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก การเล่านิทานในคัมภีร์อรรถกถาธรรมบทที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่สอง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยประชากรในการศึกษาหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกนี้ได้กำหนดแนวคำถามทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างผสมผสานกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด และเพื่อไม่ให้เกิดการสัมภาษณ์นั้นดูเป็นทางการมากเกินไปจนผู้ให้ข้อมูลรู้สึกอึดอัดไม่สะดวกใจในการให้ข้อมูล และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ภายใต้กรอบแนวคิดในการวิจัยที่กำหนดไว้ 2 ประเด็นคือ (1) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้วยการเล่านิทานธรรมบท (2) แนวทางการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนด้วยการเล่านิทานธรรมบท

ขั้นตอนที่สาม การวิเคราะห์เอกสารจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาและทำการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าทางเอกสารจะแบ่งออกเป็นเอกสารข้อมูลปฐมภูมิ และเอกสารที่เป็นทุติยภูมิ

(2) ข้อมูลเชิงปริมาณ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยลงพื้นที่แจกแบบสอบถามและเก็บกลับด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของเด็กนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภออำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ข้อมูลประเภทเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทเอกสารทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สรุปในแต่ละประเด็น พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.6.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภออำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Content Analysis ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) จัดระเบียบข้อมูล (data organizing)
- 2) การแสดงข้อมูล (data display)
- 3) การหาข้อสรุป ตีความ และตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (conclusion, interpretation and verification)

3.6.3 ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนในอำเภออำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

3.6.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีสถิติที่ใช้ ประกอบด้วย

- 1) ค่าความถี่ (Frequency)
- 2) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 3) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ผลการวิจัย

ปัญหาด้านคุณธรรมของนักเรียน (เยาวชน) ปัญหาด้านคุณธรรมของเยาวชน ครูฝ่ายปกครองทั้ง 6 คน ส่วนมากจะมีความเห็นคล้ายกัน กล่าวคือ มีความเห็นว่า ความรับผิดชอบที่น้อยลง การปฏิสัมพันธ์กับคุณครูและเพื่อน ๆ ด้วยกัน มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น ไม่เคารพครูอาจารย์ ส่งการบ้านล่าช้า บางคนก็ไม่ส่งเลย ขาดความซื่อสัตย์ ขาดความขยันหมั่นเพียร ขาดความรับผิดชอบ การรู้สึกผิดชอบชั่วดี พุดไม่เพราะ ไม่เห็นครูอยู่ในสายตา นี่ก็แสดงว่า ครูฝ่ายปกครองมีความเห็นว่าเยาวชนมีปัญหาด้านคุณธรรมจริง

และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการแก้ไข ส่วนเยาวชนก็เห็นว่า ปัญหาด้านคุณธรรมของตนได้แก่ ปัญหาความเคารพต่อครู ต่อกฎ กติกาของสังคม ความชวนชวายในการทำ ความดี การรักษาดนที่เหมะ กับวัย การคบเพื่อน และความรู้ทันในการเสพลื่อ นีก็แสดงว่า แม้เยาวชนก็ยอมรับว่า มีปัญหาด้าน คุณธรรมเช่นกัน

สาเหตุที่ทำให้นักเรียน (เยาวชน) มีปัญหาด้านคุณธรรม สำหรับสาเหตุที่ทำให้เยาวชนมีปัญหาด้าน คุณธรรม ครูฝ่ายปกครอง ส่วนมากจะมีความเห็นในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ เห็นว่า ครอบครัว สือ เวลา ความห่างไกลครอบครัว ห่างไกลวัด สังคม ติดโซเซียลเป็นสาเหตุที่ทำให้เยาวชนมีปัญหาด้าน คุณธรรม นั้นก็แสดงว่า ครอบครัว สังคม และสื่อโซเซียล เป็นสาเหตุที่ทำให้เยาวชนมีปัญหาด้านคุณธรรม

แนวทางที่สามารถพัฒนาคุณธรรมให้แก่นักเรียน (เยาวชน) ครูฝ่ายปกครองทั้ง 6 คน ได้เสนอ แนวทางที่สามารถพัฒนาคุณธรรมให้แก่เยาวชน ในลักษณะคล้าย ๆ กันว่า ควรจะปลูกฝังหน้าที่ความ รับผิดชอบให้กับเยาวชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ จะนำวัด หรือคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนามาให้เยาวชน สัมผัสให้มากขึ้น ให้เด็กซึมซับไปเรื่อย ๆ จัดกิจกรรมจะนำไปสู่ทั้งการคิด การปฏิบัติ ต้องเริ่มจากสิ่งที่เป็น แรงกระตุ้นจากข้างใน อย่างเช่น ธรรมะสัญจร นิมนต์พระนักเทศน์ที่พูดแล้วเด็กสนใจฟังมาแสดงธรรม ต้องมีโครงการ ต้องไปปฏิบัติธรรม หรือฟังคำสอน ซึ่งแสดงว่า แนวทางที่จะสามารถพัฒนาคุณธรรมให้แก่ เยาวชนก็คือกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ความเหมาะสม

ปัญหาด้านจริยธรรมของนักเรียน (เยาวชน) ส่วนปัญหาด้านจริยธรรมของเยาวชน ครูฝ่าย ปกครองทั้ง 6 คน ส่วนมากก็จะมีความเห็นที่เป็นไปในทำนองคล้าย ๆ กัน กล่าวคือ ปัญหาพฤติกรรมที่ ก้าวร้าวทั้งด้านคำพูดจาและลักษณะของกิริยาท่าทาง ความประพฤติ การแต่งกาย การเล่นสื่อโซเซียล (Social Media) ไม่รู้เวลา ไม่ค่อยมีจิตสำนึกถึงความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ปัญหาการเสพลื่อ ติด เกมส์ ไม่ตรงเวลา ชู้สาว ขี้เกียจ ส่วนเยาวชนมองปัญหาด้านจริยธรรมของตนเองว่า มีปัญหาเรื่องความ อวดทน ความขยัน ความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อน ความเชื่อเรื่องทำได้ชั่วได้ชั่ว ความกตัญญูรู้คุณ จาก มุมมองของครูฝ่ายปกครองและเยาวชนก็อาจจะสรุปปัญหาด้านจริยธรรมรวมกันได้ว่าเป็นปัญหาทางด้าน พฤติกรรม แยกออกไปเป็นเรื่องของความก้าวร้าว การแต่งกาย ติดโซเซียล ติดเกมส์ ไม่ตรงเวลา ขาด ความรับผิดชอบ การเสพลื่อ ชู้สาว ขี้เกียจ สามารถรวมเข้ากับปัญหาขาดความอดทน ขาดความขยัน ขาด ความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อน ไม่เชื่อเรื่องทำได้ชั่วได้ชั่ว ขาดความกตัญญูรู้คุณ

สาเหตุที่ทำให้นักเรียน (เยาวชน) มีปัญหาด้านจริยธรรม ส่วนสาเหตุที่ทำให้เยาวชนมีปัญหาด้าน จริยธรรม ครูฝ่ายปกครอง ส่วนมากจะมีความเห็นเป็นไปในทำนองเดียวกันว่า มาจากครอบครัว มาจาก สือ มาจากเป็นพฤติกรรมส่วนตัว มาจากติดโซเซียล มาจากการไม่ได้อยู่กับครอบครัว มาจากการอยู่ ห่างไกลวัด มาจากสังคม นั้นก็แสดงว่า ครอบครัว สือ สังคม มีผลกระทบทำให้เกิดปัญหาด้านจริยธรรม แก่เยาวชน

แนวทางที่สามารถพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักเรียน (เยาวชน) ครูฝ่ายปกครองทั้ง 6 คน ได้เสนอ แนวทางที่สามารถพัฒนาจริยธรรมให้แก่เยาวชนโดยต้องทำทั้งไม้นวม และไม่แข็ง เริ่มด้วยพูดคุยปรับ

ทัศนคติให้เด็กเข้าใจถึงแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวัน ถ้าหากไม่สามารถที่จะปรับตัวเองได้ก็ต้องมามาตรการในการควบคุมพฤติกรรม เช่น ตักเตือน ลงโทษ หักคะแนน ต้องหาเยาวชนที่เป็นตัวเด่น ๆ ในโรงเรียนเป็นแบบอย่าง ต้องปลูกจิตสำนึก เริ่มจากหน้าเสาธงจนถึงห้องเรียน มีกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึก ตีมือถือ ตีตบมือ พัฒนาด้วยไม่ให้เยาวชนเอามือถือมา หรือเก็บไว้ให้ใช้ตามเวลาที่ครูอนุญาต ครูต้องเข้มแข็ง ต้องติดเครื่องตัดสัญญาณ ต้องตรงต่อเวลา นี่ก็แสดงให้เห็นถึงแนวทางที่สามารถพัฒนาจริยธรรมให้แก่เยาวชนว่า ต้องทำ 3 วิธี คือ มีมาตรการที่ถูกต้องเหมาะสม ครูต้องเป็นแบบอย่าง เยาวชนต้องให้ความร่วมมือ

5. อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบท แก่เยาวชน ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีข้อค้นพบ (Fact Findings) สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเยาวชนถึงสภาพปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ปัญหาด้านคุณธรรมของเยาวชน ได้แก่ ความอดทน ความขยัน ความมีเมตตา กรุณาต่อเพื่อน ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความกตัญญูรู้คุณ เมื่อว่าโดยภาพรวมแล้วปัญหาด้านคุณธรรมของเยาวชนนั้นมาจากจิตใจของแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางพระพุทธศาสนา (พ.ธ.25/11/15) ที่ว่า ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐที่สุด สำเร็จแล้วแต่ใจ ดังนั้น คุณธรรมซึ่งหมายถึงคุณงามความดีในทางพระพุทธศาสนาซึ่งเมื่อบุคคลนำไปปฏิบัติย่อมจะส่งผลให้เกิดความสุขความเจริญได้ และสอดคล้องกับทฤษฎีการ กระบวนการศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า สิ่งทีบุคคลส่วนใหญ่ยอมรับว่าดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่มีประโยชน์และความดีที่แท้จริงสังคมอันได้แก่การปฏิบัติตามหลักธรรมในศาสนา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) และสอดคล้องกับสากล เกตุทอง ที่ว่าคุณธรรมหมายถึง คุณงามความดีที่สะสมอยู่ในจิตใจของมนุษย์ โดยผ่านประสบการณ์การได้สัมผัส ซึ่งจะแสดงออกมาทางกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ ดังนั้นการที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนนั้น ถ้าหากการมีส่วนร่วมทั้งของเยาวชน ครอบครัว สังคม และสื่อก็ไม่อาจที่จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอน (สากล เกตุทอง, 2545)

ผลการวิจัยเชิงปริมาณแบบวัดคุณธรรมด้านความอดทน พบว่า เยาวชนมีคุณธรรมด้านความอดทนแต่ไม่บ่อยซึ่งหมายความว่าบางเหตุการณ์อาจอดทนได้ แต่บางเหตุการณ์เขาก็จะไม่อดทน จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมคุณธรรมด้านความอดทนให้กับเยาวชน สอดคล้องกับบุญสม โพธิ์เงิน ได้แสดงทัศนะว่า การสอนคุณธรรมจริยธรรมในห้องเรียน จะต้องมีการเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยให้ได้ปฏิบัติจริงและปฏิบัติจนเป็นนิสัยเป็นการสำคัญ และการพัฒนาคุณธรรมของเยาวชนนั้น จะทำเป็นเชิงเดี่ยวเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ต้องได้รับความร่วมมือกันทุกฝ่าย (บุญสม โพธิ์เงิน, 2537) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของวีระพงศ์ ถิ่นแสนดี ที่กล่าวโดยสรุปการพัฒนาคุณธรรมว่า ส่งเสริมให้มีการ

ร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน สถาบันครอบครัวและ หน่วยงานอื่น ๆ ในการเผยแพร่งานพัฒนาคุณธรรม ส่งเสริมให้ครอบครัวได้มีบทบาทในการเลี้ยงดูเพื่อสร้างรากฐานที่ดีงาม (วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี, 2550)

ด้านความขยัน ความขยันก็เป็นคุณธรรมของเยาวชนอีกอย่างหนึ่งซึ่งต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริม ต้องมีการส่งเสริมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับบุญสม โพธิ์เงิน ที่ได้แสดงทัศนะว่า การสอนคุณธรรมจริยธรรมในห้องเรียน จะต้องมีการเรียนทั้งทฤษฎีและ ปฏิบัติ โดยให้ได้ปฏิบัติจริงและปฏิบัติจนเป็นนิสัยเป็นการสำคัญ และการพัฒนาคุณธรรมของเยาวชนนั้นจะทำได้เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง โอกาสที่จะประสบความสำเร็จแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย การพัฒนานั้นต้องได้รับความร่วมมือกันทุกฝ่าย (บุญสม โพธิ์เงิน, 2537)

ด้านความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว พบว่าความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วเป็นปัญหาหนักของเยาวชน ปัญหาคุณธรรมด้านนี้จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขพัฒนาโดยเร่งด่วนโดยเริ่มที่ครอบครัว และโรงเรียนจะต้องมีความสนใจที่จะช่วยกันแก้ปัญหา ซึ่งความสนใจ J.M. Blair (1962: 218) แสดงทัศนะว่า คือเจตคติในทางบวกที่ทำให้คนเราแสวงหากิจกรรมเพิ่มขึ้นในเรื่องนั้น ๆ หรือหมายถึงความพร้อมของคนเราในอันที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง และก่อ สวัสดิ์พานิชย์ ก็ได้กล่าวถึงความหมายของความสนใจว่า คือความรู้สึกหรือเจตคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ความรู้สึกนั้นทำให้บุคคลเอาใจใส่และกระทำการจนบรรลุถึงความมุ่งหมายที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น เนื่องจากคุณธรรมคือความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นเบื้องต้นของการแสดงพฤติกรรมของเยาวชน ถ้าเยาวชนไม่มีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วไปทำอะไรก็ได้ตามที่ตนเองอยากทำปัญหาอื่น ๆ ก็ต้องมีตามมา (ก่อ สวัสดิ์พานิชย์, 2513) และสอดคล้องกับบุญสม โพธิ์เงิน ได้แสดงทัศนะว่า การสอนคุณธรรมจริยธรรมในห้องเรียน จะต้องมีการเรียนทั้งทฤษฎีและ ปฏิบัติ โดยให้ได้ปฏิบัติจริงและปฏิบัติจนเป็นนิสัยเป็นการสำคัญ (บุญสม โพธิ์เงิน, 2537)

ด้านความกตัญญูรู้คุณ พบว่า ความกตัญญูรู้คุณก็เป็นปัญหาด้านคุณธรรมของเยาวชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอบรมสั่งสอนและนำพาปฏิบัติจากครอบครัว โรงเรียน หรือสังคมยังไม่เพียงพอ ดังนั้นครอบครัว โรงเรียน สังคมก็ต้องมีส่วนร่วมกันพัฒนาคุณธรรมของเยาวชน เนื่องจากจะทำได้เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ต้องได้รับความร่วมมือกันทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของวีระพงศ์ ถิ่นแสนดี ที่กล่าวโดยสรุปการพัฒนาคุณธรรมว่า ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน สถาบันครอบครัวและ หน่วยงานอื่น ๆ ในการเผยแพร่งานพัฒนาคุณธรรม ส่งเสริมให้ครอบครัวได้มีบทบาทในการเลี้ยงดูเพื่อสร้างรากฐานที่ดีงาม ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา รวมทั้งพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาจิตใจ บุคคลสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมคือความกตัญญูรู้คุณนี้ก็คือเยาวชนซึ่งต้องให้ความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์เยาวชนถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมด้านนี้ว่า ต้องรู้จักทดแทนบุญคุณผู้อื่น ทดแทนบุญคุณพ่อแม่หรือผู้ที่เคยช่วยเหลือตน สร้างจิตสำนึก รู้จักบุญคุณ เมื่อได้รับความร่วมมือทั้งจากครอบครัว โรงเรียน สังคม และตัวเยาวชน เชื่อมั่นได้ว่าจะแก้ไขปัญหาความกตัญญูรู้คุณได้ (วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี, 2550)

ส่วนแบบวัดจริยธรรม ด้านความเคารพต่อครู/กฎกติกาของสังคม จริยธรรม ด้านความเคารพต่อครู/กฎกติกาของสังคมของเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา โดยเริ่มจากการมองเห็นความสำคัญของจริยธรรมว่ามีความสำคัญอย่างไร โดยที่สมเดช มีแสง ได้สรุปความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างความสงบสุขและความเจริญให้แก่บุคคลเป็น ส่วนตัวและแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม (สมเดช มีแสง, 2538) การพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมว่า ปรับปรุงหลักสูตรการปลูกฝังอบรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและ พัฒนาวิธีการสอนให้ถูกต้องตามหลักวิชาการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการประเมินผลให้ สามารถวัดพัฒนาการทางจริยธรรมได้อย่างแท้จริง จัดสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์, 2524)

ด้านการรักษาตนที่เหมาะสมกับวัยพบว่า การรักษาตนที่เหมาะสมกับวัยก็เป็นปัญหาด้านจริยธรรมของเยาวชนอีกปัญหาหนึ่งซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาจริยธรรมด้านนี้ให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมกับเยาวชนในยุคสมัยนี้ การแก้ไขก็เริ่มที่ครอบครัวการเอาใจใส่ดูแลเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง การให้เวลาแก่เยาวชนเพื่อปรึกษาหารืออะไร ๆ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเขาในแต่ละวัน การให้ความรัก การเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อมาก็เป็นเรื่องของโรงเรียนครูต้องเอาใจใส่ในการดูแลเยาวชนต้องสั่งสอนทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติว่าควรทำอะไร อย่างไร อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ เมื่อเกิดเหตุขึ้นก็เป็นทีที่ปรึกษาหาทางออกให้ สอดคล้องกับบุญสม โพธิ์เงิน ได้แสดงทัศนะว่า การสอนคุณธรรมจริยธรรมในห้องเรียน จะต้องมีการเรียนทั้งทฤษฎีและ ปฏิบัติ โดยให้ได้ปฏิบัติจริงและปฏิบัติจนเป็นนิสัยเป็นการสำคัญ และการพัฒนาจริยธรรมให้กับเยาวชนนั้นจะต้องทำแบบทุกฝ่าย คือทั้งครอบครัว โรงเรียน สังคม และตัวเยาวชนมีส่วนร่วม

ด้านการคบเพื่อน พบว่า เยาวชนมีปัญหาจริยธรรมด้านการคบเพื่อนจริง และเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขและพัฒนาให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ เพื่อนเป็นบุคคลที่มีพลังหลายด้านในกลุ่มเยาวชนการแก้ไขปัญหานี้ ต้องทำแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของ ขนิษฐา กาญจนรังสสินท์ ที่ว่าการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลในชั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่ง การมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ต้องเป็นไปในรูปที่ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมกระทำให้เกิดผลของกิจกรรมที่เข้าร่วม มิใช่เป็นผู้ร่วมคิดตัดสินใจหรือผู้ได้รับผลประโยชน์เท่านั้น สถาบันครอบครัว โรงเรียน สังคม และเยาวชน ต้องประสานงานร่วมมือกันตามภาระหน้าที่รับผิดชอบของตน โดยเริ่มต้นที่สถาบันครอบครัวต้องมีความสนใจในบุตรหลานซึ่งเป็นเยาวชนของตน ต่อมาก็เป็นโรงเรียน ครูต้องดูแลเอาใจใส่พฤติกรรมของเยาวชนการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติคือกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ (ขนิษฐา กาญจนรังสสินท์, 2544)

ด้านความรู้ทันในการเสพสื่อพบว่า ด้านความรู้ทันในการเสพสื่อเป็นปัญหาด้านจริยธรรมของเยาวชนอีกด้านหนึ่ง ซึ่งเยาวชนนั้นโดยมากแล้วจะนิยมในการเสพสื่อ สื่อที่เยาวชนให้ความสนใจเป็นพิเศษนั้นคือโทรศัพท์มือถือ ซึ่งในยุคปัจจุบันจะเป็นแบบสมาร์ทโฟน (Smartphone) เป็นศูนย์รวมทุก

อย่างทั้งเครื่องมาสื่อสารแหล่งบันเทิง แหล่งข้อมูล เกมสื่ถ่ายภาพ จึงเป็นที่มาของการติดอกติดใจของเยาวชนที่อยากรู้ อยากเห็น ท่านพุทธทาส กล่าวถึงเยาวชนว่า เยาวชนหรือวัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่สมบูรณ์ จะเป็นผู้ใหญ่ก็ไม่ใช่ จะเป็นเด็ก ก็ไม่เชิง หรือที่เรียกว่า อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่เยาวชนจะรู้เท่าทันสื่อหรือเลือกเสพสื่อด้วยตนเองได้ อาจจะมียุ่บ้างแต่ก็น้อย แก้ไขปัญหานั้นต้องทำแบบมีส่วนร่วมคือทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน (พุทธทาส, 2543)

6. สรุป

ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับชาติ และเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถานศึกษา หรือสถาบันทางศาสนาจะต้องร่วมมือกันแก้ไข ด้วยการสร้างจิตสำนึกปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งสื่อต่าง ๆ ก็ควรมีความรับผิดชอบในการเสนอข้อมูลข่าวสารอันไม่เป็นการกระทบต่อคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน การแก้ปัญหาจึงไม่สามารถกระทำได้โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นบ้าน วัด โรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ การนำหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในรูปแบบนิทานธรรมบทซึ่งมีเรื่องราวที่สนุกสนานน่าสนใจ แฝงด้วยคติธรรมสอนใจ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี

7. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชนอำเภออื่น ในจังหวัดนครปฐม
- 2) ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการเล่านิทานธรรมบทแก่เยาวชน ในจังหวัดนครปฐม
- 3) ควรทำการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน ในจังหวัดนครปฐม และจังหวัดอื่น ๆ

8. บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2539). เครื่องมือการสร้างเครื่องวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และคนอื่น ๆ. (2513) วิชาครู วิชาจิตวิทยา, กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์. (2544). องค์การบริหารส่วนตำบล ประสิทธิภาพการวางแผนและการ
- ข้าเลือก วุฒิจันทร์. (2524). คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา. บริหารโครงการของ
- องค์การบริหารส่วนตำบล. พัฒนาชุมชน.

- บุญสม โพธิ์เงิน. (2537) คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปรินิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรัตนนคร.
- พุทธทาสภิกขุ. (2545). หมดความทุกข์. กรุงเทพมหานคร:ธรรมสภา.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา).
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา).
- วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี. (2550). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสิงห์สอาด อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมเดช มีแสง. (2538). คู่มือการปฏิบัติราชการ และเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. อุทัยธานี.
- สากล เกตุทอง. (2545). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรัตนนคร.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2547). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ฯ จำกัด.
- J.M. Blair et al. (1962). Educational Psychology. New York: The Macmillan Company.